

Forslag til Rådets direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder

KOM(90) 586 endelig udg. — SYN 319

(Forelagt af Kommissionen den 13. december 1990)

(91/C 53/04)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66 og 100A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Den retsbeskyttelse, som i henhold til de enkelte medlemsstaters lovgivning og praksis tillægges værker, der er genstand for ophavsret, samt andre former for værker, der er genstand for ophavsretsbeslægtede rettigheder, såsom udlejnings- og udlånsret, divergerer fra medlemsstat til medlemsstat; dette kan skabe hindringer for samhandelen samt konkurrencefordrejninger til skade for det indre markeds funktion;

sådanne forskelle i retsbeskyttelsen kan blive endnu mere udtalte, dersom medlemsstaterne vedtager ny og indbyrdes divergerende lovgivning, eller dersom national retspraksis vedrørende fortolkning af sådan lovgivning udvikler sig forskelligt;

sådanne forskelle bør derfor elimineres senest den 31. december 1992 i overensstemmelse med det i EØF-Traktatens artikel 8A fastsatte mål om etablering af et område uden indre grænser;

udlejning og udlån af ophavsretligt beskyttede værker samt af andre former for værker, der er genstand for beslægtet rettighedsbeskyttelse, spiller en stadig større betydning for navnlig skabere, kunstnere samt for en lang række forskellige industrier, hvor piratvirksomhed er ved at udgøre en stadig større trussel;

en adækvat beskyttelse af værker, der er genstand for ophavsret, samt af andre former for værker, der er genstand for beslægtet rettighedsbeskyttelse i form af udlejnings- og udlånsrettigheder, såvel som en beskyttelse af værker, der er genstand for anden beslægtet rettighedsbeskyttelse i form af optagelses-, reproduktions- og spredningsrettigheder, kan derfor betragtes som værende af fundamental betydning for den industrielle og kulturelle udvikling inden for Fællesskabet;

ophavsret og anden hermed beslægtet rettighedsbeskyttelse må tilpasses til den nye økonomiske udvikling, såsom nye former for udnyttelse;

ophavsmænd og udøvende kunstnere, der frembringer kreative og kunstneriske værker, skal sikres et rimeligt vederlag, således at der er basis for at frembringe nye kreative og kunstneriske værker, og de nødvendige investeringer til

navnlig fremstilling af fonogrammer og film er særdeles store og risikobehæftede; muligheden for at sikre et rimeligt vederlag og dækning af disse investeringer kan kun sikres effektivt, dersom der forefindes en adækvat retsbeskyttelse;

dersom der ikke findes en effektiv og ensartet beskyttelse i samtlige medlemsstater, er der risiko for, at frembringelsen af sådanne kreative og kunstneriske værker såvel som foretagelse af investeringer i forbindelse hermed vil blive reduceret eller ikke finde sted;

sådanne kreative, kunstneriske og igangsættende aktiviteter udøves i vidt omfang som selvstændig virksomhed, der bør fremmes ved tilvejebringelse af en ensartet beskyttelse inden for Fællesskabet;

i det omfang sådanne aktiviteter kan sidestilles med tjenesteydelser, bør udveksling heraf ligeledes fremmes ved etablering af en ensartet lovgivning inden for EF;

en beskyttelse i form af udlejnings- og udlånsrettigheder samt en beskyttelse af andre ophavsretsbeslægtede rettigheder er i visse medlemsstater overhovedet ikke sikret via den eksisterende lovgivning, administrativ praksis eller retspraksis, og i de lande, hvor noget sådant er sikret, er beskyttelsen ikke den samme eller af forskellig indhold;

en ukoordineret udvikling af retsbeskyttelsen på dette område inden for de forskellige medlemsstater kan føre til skabelsen af nye hindringer for samhandelen ikke alene til skade for den fremtidige industrielle og kulturelle udvikling men også til skade for gennemførelsen af det indre marked;

eksisterende forskelle, der har sådanne virkninger, skal fjernes, og det skal hindres, at der opstår nye forskelle, der har en negativ indvirkning på det fælles markeds funktion og på udviklingen af samhandelen med kulturelle produkter og tjenesteydelser;

medlemsstaternes lovgivning skal harmoniseres på en sådan måde, at de ikke kommer i konflikt med eksisterende internationale konventioner, der danner basis for mange medlemsstaters lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder;

Fællesskabets rammebestemmelser vedrørende udlejnings- og udlånsrettigheder samt vedrørende visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder behøver ikke række videre end til fastsættelsen af, at medlemsstaterne skal indføre udlejnings-

og udlånsrettigheder til fordel for visse kategorier af rettighedshavere samt yderligere indføre eneret til optagelse, reproduktion og spredning til fordel for visse kategorier af rettighedshavere, der har krav på ophavsretsbeslægtet retsbeskyttelse;

de harmoniserede udlejnings- og udlånsrettigheder samt den harmoniserede beskyttelse af ophavsretsbeslægtede rettigheder må ikke udøves på en måde, der kan føre til en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

UDLEJNINGS- OG UDLÅNSRETTIGHEDER

Artikel 1

Harmoniseringens genstand

1. Medlemsstaterne indfører i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel ret til at tillade eller forbyde udlejning og udlån af originalværker, eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker samt af andre former for værker, jf. artikel 2, stk. 1.

2. I dette direktiv forstås ved »udlejning«: det forhold, at et værk — i kommercielt øjemed og for et begrænset tidsrum — stilles til rådighed med henblik på brug, jf. dog stk. 3.

3. I dette direktiv forstås ved »udlån«: det forhold, at et værk — i ikke direkte kommercielt øjemed og for et begrænset tidsrum — stilles til rådighed med henblik på brug, forudsat at der er tale om udlån, der sker via offentligt tilgængelige institutioner, såsom offentlige biblioteker, videnskabelige biblioteker, specialiserede biblioteker, skolebiblioteker, kirkebiblioteker, samlinger af nye medier eller værker af billedkunst, biblioteker, der drives eller sponsoreres af offentlige eller private virksomheder, samt andre samlinger af de i artikel 2, stk. 1, nævnte former for værker.

4. Salg eller anden form for distribution af originalværker, eksemplarer af værker eller af de i artikel 2, stk. 1, nævnte former for værker, medfører ikke indskrænkning i de i stk. 1 omhandlede rettigheder.

Artikel 2

Første rettighedshaver samt værker, der er genstand for udlejnings- og udlånsrettigheder

1. Retten til at tillade eller forbyde udlejning og udlån tilkommer

— ophavsmanden, for så vidt angår hans originalværk eller eksemplarer heraf

— den udøvende kunstner, for så vidt angår optagelsen af hans fremførelse

— fremstilleren af fonogrammer, for så vidt angår hans fonogrammer, og

— producenten af den første optagelse af filmværker eller levende billeder, for så vidt angår hans billedoptagelser eller lyd- og billedoptagelser.

2. Bygningsværker og brugskunst kan ikke gøres til genstand for udlejnings- og udlånsrettigheder.

3. Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke bestemmelserne i Rådets direktiv om retlig beskyttelse af edb-programmer.

Artikel 3

Tilladelse til udlejning og udlån

Hvis rettighedshavere tillader en tredjemand at udleje eller udlåne en lydoptagelse, billedoptagelse eller lyd- og billedoptagelse mod vederlag, har hver af de i artikel 2, stk. 1, nævnte rettighedshavere krav på at oppebære en rimelig andel af det pågældende vederlag, uanset om retten til udlejning eller udlån måtte være overdraget eller der måtte være meddelt licenser. Retten til at oppebære en rimelig andel af vederlaget kan ikke frafalde, men administrationen af retten kan overdrages til anden side.

Artikel 4

Indskrænkninger i eneretten til udlån

Medlemsstaterne kan af kulturelle eller andre grunde gøre indskrænkninger i den af ophavsretten afledte eneret til udlån, jf. artikel 1, stk. 1, for så vidt angår én eller flere kategorier af værker, forudsat at

— i det mindste ophavsmanden får et rimeligt vederlag fra de organer, der administrerer et sådant udlån, og

— at en sådan indskrænkning i ovennævnte eneret er i overensstemmelse med fællesskabsretten, herunder navnlig Traktatens artikel 7.

KAPITEL II

BESKYTTELSE AF OPHAVSRETSBESLÆGTEDE RETTIGHEDER

Artikel 5

Optagelsesrettigheder

Medlemsstaterne tillægger udøvende kunstnere ret til at tillade eller forbyde optagelse af deres fremførelser. Medlemsstaterne tillægger ligeledes radio- og fjernsynsforetagender ret til at tillade eller forbyde optagelse af deres udsendelser.

*Artikel 6***Reproduktionsrettigheder****Medlemsstaterne tillægger**

- udøvende kunstnere ret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af optagelser af deres fremførelser
- fremstillere af fonogrammer ret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af deres fonogrammer
- producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder ret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af deres billedoptagelser eller lyd- og billedoptagelser
- radio- eller fjernsynsforetagender ret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte reproduktion af optagelser af deres udsendelser.

*Artikel 7***Spredningsrettigheder****1. Medlemsstaterne tillægger**

- udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser
- fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
- producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder for så vidt angår deres billedoptagelser eller lyd- og billedoptagelser
- radio- eller fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser

eneret til at gøre deres værk tilgængeligt for almenheden ved salg eller på anden måde og for et ubestemt tidsrum, jf. dog stk. 2.

2. Hvis et værk af den i stk. 1 nævnte art er blevet bragt i omsætning inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, kan dets indførsel til en anden medlemsstat ikke forbydes under henvisning til den i stk. 1 hjemlede eneret.

*Artikel 8***Indskrænkning i rettighederne**

1. Medlemsstaterne kan indføre indskrænkninger i de i kapitel II nævnte rettigheder, når der er tale om:

- a) privat brug
- b) brug af korte uddrag i forbindelse med omtale af dagsbegivenheder
- c) radio- eller fjernsynsforetagenders optagelse til midlertidig brug for deres egne udsendelser og under anvendelse af deres egne faciliteter
- d) brug udelukkende til undervisning eller videnskabelig forskning.

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne, for så vidt angår beskyttelsen af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, radio- og fjernsynsforetagender og producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder, indføre lignende indskrænkninger som dem, der gælder med hensyn til beskyttelsen af ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. Tyngslicens kan dog kun meddeles i det omfang, det er foreneligt med Rom-konventionen (international konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender).

3. Bestemmelsen i stk. 1, litra a), er ikke til hinder for, at nugældende eller senere lovgivning tillægger rettighedshavere krav på vederlag for reproduktion til privat brug.

KAPITEL III**VARIGHED***Artikel 9***Varigheden af ophavsretten**

I afventning af en senere harmonisering udløber beskyttelsestiden for de i dette direktiv hjemlede ophavsrettigheder ikke før udgangen af den beskyttelsestid, der er fastsat i Berner-konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker; dette berører ikke den særlige beskyttelsestid, der måtte gælde for ophavsrettigheder, der ikke udtrykkeligt er omhandlet i denne konvention.

*Artikel 10***Varigheden af ophavsretsbeslægtede rettigheder**

I afventning af en senere harmonisering udløber de i dette direktiv omhandlede rettigheder til fordel for udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender ikke før udgangen af den beskyttelsestid, der er fastsat i Rom-konventionen for de enkelte rettigheder. Dette gælder ligeledes med de fornødne tilpasninger for de i dette direktiv nævnte rettigheder til fordel for producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder.

KAPITEL IV**FÆLLES BESTEMMELSER***Artikel 11***Anvendelsestidspunkt**

Bestemmelserne i nærværende direktiv finder også anvendelse på alle ophavsretsligt beskyttede værker, fremførelser,

fonogrammer, udsendelser og på den første optagelse af filmværker eller levende billeder af den i nærværende direktiv nævnte art, som den 1. januar 1993 stadig er beskyttet i henhold til national lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder.

Artikel 12

Afsluttende bestemmelser

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 1. januar 1993.

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 13

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.
